

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 33/2026-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Petrom Hargašom, advokátom, Košická 56, Bratislava, proti rozsudku Okresného súdu Trenčín sp. zn. 31P/92/2021 z 24. októbra 2023, rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 14CoP/45/2024 z 28. marca 2024 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5CdoR/14/2024 z 25. júna 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. októbra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd označenými rozhodnutiami všeobecných súdov. Žiada zrušenie rozsudkov všeobecných súdov a vrátenie veci Okresnému súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) na ďalšie konanie, uplatňuje si primerané finančné zadosťučinenie 9 500 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a predložených dôkazov vyplýva, že namietaným rozsudkom okresného súdu z 24. októbra 2024 súd rozhodol o zvýšení vyživovacej povinnosti sťažovateľa k maloletému [REDAKOVANÉ] za obdobie od 1. septembra 2021 do 31. októbra 2022 z doterajších 120 eur mesačne na 250 eur mesačne a za obdobie od 1. augusta 2023 naďalej z doterajších 120 eur mesačne na 250 eur mesačne. Vyživovacia povinnosť sťažovateľa k maloletému za obdobie od 1. novembra 2022 do 31. júla 2023 zostala rozsudkom nezmenená vo výške 120 eur mesačne. Návrh sťažovateľa na zníženie vyživovacej povinnosti súd zamietol.

3. Okresný súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že vykonaným dokazovaním považoval za preukázané, že vyživovacia povinnosť k maloletému nebola upravovaná viac než 6 rokov.

Zmena pomerov nastala na strane všetkých účastníkov konania a predovšetkým na strane maloletého, ktorý mal v čase poslednej úpravy výživného 22 mesiacov. Odvtedy maloletý začal navštevovať školu, pričom v čase rozhodovania okresného súdu bol už žiakom 3. ročníka a poukázal aj na jeho zdravotné problémy. K zmene pomerov došlo aj na strane rodičov. Matka bola v čase poslednej úpravy vyživovacej povinnosti na rodičovskej dovolenke, odvtedy za rozhodné obdobie pracovala. Pri rozhodovaní boli zohľadnené jej príjmy, ako aj celkové majetkové pomery, súd poznamenal, že matka tiež poberá aj daňový bonus, aj rodinný prídavok. Súd v rámci dokazovania skúmal aj výdavky matky na maloletého.

4. Súd prihliadol na zmenu majetkových pomerov na strane otca a zmenil výšku jeho vyživovacej povinnosti k maloletému počas troch rôznych období, keď v dvoch obdobiach toto výživné zvýšil a v jednom období zostalo v nezmenenej výške. Prvé obdobie je od 1. septembra 2021 do 31. októbra 2022, kedy otec vykonával podnikateľskú činnosť, v tomto období odpredal aj byt, z ktorého mal finančné prostriedky, ktoré deklaroval, že za 12 mesiacov minul na svoje koničky, a to bez ohľadu na to, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Súd prihliadal aj na to, že otec musí za synom cestovať, vynakladať financie na pohonné hmoty na to, aby si uplatnil svoje rodičovské práva. Súd posudzoval ďalej obdobie od 1. augusta 2023 naďalej, kedy otec znova svoju podnikateľskú činnosť obnovil. Sťažovateľ deklaroval svoje zdravotné problémy, ale nepreukázal ich riadnymi lekáorskými správami, z ktorých by vyplývali jeho zdravotné problémy a finančné problémy s tým súvisiace. Od 1. novembra 2022 do 31. júla 2023 zostalo výživné nezmenené z dôvodu, že v tomto období bol sťažovateľ práceneschopný a aj nezamestnaný. Súd návrh sťažovateľa na zníženie výživného zamietol, pretože nevzhladol dôvody na jeho zníženie. Vykonaným dokazovaním súd zistil, že sťažovateľ v konaní deklaroval oveľa vyššie príjmy, ako boli jeho výdavky, predal byt, pričom takto získané financie minul na svoje koničky a na šport. Taktiež v čase svojej evidencie na úrade práce zakupoval spotrebiče do domácnosti či maloletému zakupoval finančne náročné darčeky. Pokiaľ sťažovateľ neskôr v konaní tvrdil, že predaj bytu bol motivovaný zdravotným stavom sťažovateľa a financovaním liečby, sťažovateľ bol povinný tieto výdavky riadne preukázať, čo však neurobil.

5. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu z 24. októbra 2023 odvolanie.

6. Rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) z 28. marca 2024 bol rozsudok súdu prvého stupňa z 24. októbra 2023 potvrdený. Krajský súd uviedol, že prvostupňový súd výsledky vykonaného dokazovania riadne vyhodnotil a na ich základe odôvodnil rozhodnutie, s ktorým sa odvolací súd stotožnil. Poukázal na to, že v zmysle ustálenej súdnej praxe sa za opodstatnenú zmenu pomerov považuje aj zmena v dôsledku plynutia času, v zásade uplynutím troch rokov od poslednej úpravy, ak súčasne nenastali iné relevantné skutočnosti, pretože maloleté dieťa rastie a vyvíja sa, s čím sú spojené zvýšené výdavky. Krajský súd pomerne rozsiahlo vysvetlil kritériá určovania výšky výživného pre maloleté dieťa. Konštatoval, že okresný súd správne prihliadol aj na zmenu pomerov na strane sťažovateľa a zmenil výšku jeho vyživovacej povinnosti k maloletému počas troch rôznych období.

7. Krajský súd sa vyjadril k námietke prekvapivosti rozhodnutia a námietke odňatia možnosti konať pred súdom, konštatoval, že okresný súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku v dostatočnom rozsahu vysporiadal so skutkovými, ako aj právnymi okolnosťami, v dostatočnom rozsahu bolo vykonané dokazovanie, uviedol relevantnú právnu úpravu, ktorú aplikoval. K argumentácii

sťažovateľa odkazom na ďalšie rozhodnutia toho istého sudcu okresného súdu krajský súd uviedol, že tieto rozhodnutia nemožno považovať bez ďalšieho za relevantné pre vyhodnotenie okolností vyplývajúcich z týchto konaní, ktoré sú v skutkových okolnostiach rozdielne od prejednávanej veci, a tieto rozhodnutia nepredstavujú také skutočnosti, pre ktoré by napadnuté rozhodnutie okresného bolo nesprávne.

8. Krajský súd v zhode s okresným súdom konštatoval, že sťažovateľom navrhované zníženie výživného nie je v záujme maloletého dieťaťa, keďže na strane navrhovateľa nedošlo k takej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zníženie výživného.

9. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) namietaným rozsudkom z 25. júna 2025 tak, že dovolanie zamietol.

10. Najvyšší súd uviedol, sudy nižších inštancií v rámci zisťovania skutočného stavu veci postupovali v súlade so zákonnými princípmi civilného mimosporového konania. Konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal rozsiahle dokazovanie, ktoré odvolací súd potvrdil, a sudy správne dospeli k záveru, že došlo k mene pomerov na strane maloletého z dôvodu plynutia času, a teda bolo potrebné zmeniť predchádzajúci rozsudok o výživnom tak, ako rozhodol okresný súd. Najvyšší súd uviedol, že pri určovaní konkrétnej výšky výživného dôsledne postupovali podľa kritérií stanovených v § 62 a nasl. zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“) a v konaní zohľadnili odôvodnené potreby maloletého, ktorý je žiakom základnej školy, ako aj schopnosti, možnosti a majetkové pomery matky a otca. Z vykonaných dôkazov je zrejماً výška odôvodnených potrieb maloletého, ako aj výška a druh príjmu rodičov, z ktorých premenných prvostupňový súd následne stanovil výživné na maloletého. Dovolací súd súhlasil s názorom odvolacieho súdu, že odôvodnené potreby maloletých detí v rovnakom veku a na rovnakom stupni vzdelávania sa nemusia dokazovať, pretože sú spravidla totožné, ide o všeobecne známú skutočnosť. Poukázal na to, že odvolací súd sa tiež zaoberal zmenou pomerov na strane otca, ktorú otec odôvodňoval zdravotnými a finančnými ťažkosťami, pre ktoré by mala byť jeho vyživovacia povinnosť k maloletému znížená, resp. nezmenená (otec počas konania menil názor a najprv žiadal výživné znížiť a potom nezmeniť). Prvostupňový súd zohľadnil aj okolnosti na strane otca, jeho práceneschopnosť, nezamestnanosť, ako aj skutočnosť, že má zvýšené výdavky na styk s maloletým (cestovanie), pričom výsledkom zohľadnenia týchto skutočností je aj nezmenená výška jeho vyživovacej povinnosti k maloletému v období od 1. novembra 2022 do 31. júla 2023.

11. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že sudy rozhodli o výške výživného v hrubom rozpore s bežnou rozhodovacou praxou, dovolací súd uviedol, že odvolací súd vysvetlil, že poukázanie na iné konania o výživnom, aj keď vedené na tom istom súde, nie je možné brať ako ustálenú judikatúru. Zdôraznil, že pri určovaní výšky výživného sa striktne prihliada na konkrétne kritériá, ktoré vychádzajú zo skutkových okolností každého prípadu, a tieto sú preto v každom prípade rozdielne. K námietke otca o nevykonaní dôkazov týkajúcich sa jeho zdravotného stavu súdmi nižšieho stupňa najvyšší súd uviedol, že aj v konaní o určení výživného, ktoré je ovládané vyšetrovacím princípom, platí povinnosť tvrdenia a povinnosť dôkazná. Pokiaľ otec namietal svoj zdravotný stav, bolo jeho povinnosťou potvrdiť svoje tvrdenia napr. lekáarskymi správami, ako

uviedol v odôvodnení súd prvej inštancie a nestotožnil sa s názorom sťažovateľa, že súd mal sám vyvíjať aktivitu k zisťovaniu týchto skutočností, ktoré boli v plnej dispozícii sťažovateľa.

12. Sťažovateľ uviedol, že rozsudok najvyššieho súdu z 25. júna 2025 bol právnemu zástupcovi sťažovateľa doručený 6. augusta 2025.

II.

Argumentácia sťažovateľa

13. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že všeobecné súdy rozhodli výlučne na základe názoru, ktorý nie je riadne odôvodnený a nevyplýva zo skutkového stavu. Rozhodnutia nie sú preskúmateľné, nie je možné zistiť, na základe akých právnych skutočností, akých právnych predpisov a akej právnej argumentácie súdy dospeli k záveru, že výživné má byť stanovené v určitej výške, s ohľadom na rozhodovaciu prax, na ktorú sťažovateľ poukázal prostredníctvom 40 súdnych rozhodnutí.

14. Súdy pri konštatovaní, že podľa súdnej praxe zmena pomerov nastáva v zásade uplynutím troch rokov, neuviedli odkaz na rozhodnutia, ktoré by mohli tento záver potvrdzovať, tento záver súdov považuje sťažovateľ za nedôvodný.

15. Sťažovateľ namieta, že v rozhodnutiach absentuje výpočet konkrétnej výšky výživného. Najvyšší súd mal podľa sťažovateľa vec vrátiť na odvolací súd pre účely doplnenia výpočtu výživného, uvedenia matematických operácií, ktoré vykonal súd na účel určenia výšky výživného.

16. Súdy podľa názoru sťažovateľa nevysvetlili, na základe čoho považovali za preukázané vyššie príjmy sťažovateľa, ako boli jeho výdavky, keďže riadne zdokladoval, že si požičiava peniaze od rodiny a má výdavky spojené s cestovaním za synom.

17. Namieta ďalej záver súdov, že z vykonaných dôkazov bola zrejماً výška odôvodnených potrieb maloletého, ako aj výška a druh príjmu rodičov, z ktorých premenných prvostupňový súd následne stanovil výživné na maloletého. Podľa sťažovateľa toto tvrdenie nemá oporu vo vykonaných dôkazoch. Súdy neuviedli, napríklad na akej sume príjmov na strane sťažovateľa a na strane matky sa ustálili, aké výdavky na dieťa považovali za smerodajné a akú časť výdavkov na dieťa má znášať sťažovateľ a akú časť matka a v akej miere zohľadnili napr. osobnú starostlivosť matky o dieťa, pričom sťažovateľ ako príklad požadovaného výpočtu uvádza cit. „*napr. koeficient X % výdavkov*“. Taktiež namieta, že súdy nespomenuli výšku prídavkov, ako ani výšku daňového bonusu, ktorý poberá matka maloletého a ktoré podľa sťažovateľa nie sú v zanedbateľnej výške, súdy neuviedli ich presnú sumu ani ako tieto zohľadnili vo výške výživného.

18. Pokiaľ súdy konštatujú, že odôvodnené potreby maloletých detí v rovnakom veku a na rovnakom stupni vzdelávania sa nemusia dokazovať, tak by podľa sťažovateľa mali uviesť, o akú orientačnú sumu má ísť, pretože zrejme by sa mala aplikovať všeobecne pri všetkých deťoch bez ohľadu na príjmy rodičov. Rozhodnutie je aj z tohto dôvodu podľa sťažovateľa nepreskúmateľné. Ku konštatovaniu najvyššieho súdu, že pri určovaní výšky výživného sa striktne prihliada na konkrétne kritériá, ktoré vychádzajú zo skutkových okolností každého prípadu, a tieto sú preto v každom prípade rozdielne, sťažovateľ namieta, že „*je zrejmé, že súd nevie čo sú to kritéria, pretože kritérium je vopred stanovený znak, meradlo, hľadisko alebo podmienka, podľa ktorej sa niečo (napr. konkrétne okolnosti) neskôr posudzuje, hodnotí alebo klasifikuje. Je teda evidentné,*

že kritérium nemôže vychádzať zo skutkových okolností, iba skutkové okolnosti sa môžu posudzovať podľa určitých kritérií, a teda uvedený výrok dovolacieho súdu je logický nezmysel a potvrdzuje, že dovolací súd nevie čo sú to kritéria, a teda jeho rozhodnutie je nezrozumiteľné a nepreskúmateľné, čoho následkom je nutnosť jeho zrušenia.“.

19. Sťažovateľ ďalej argumentuje tým, že v konaní pred prvostupňovým súdom poukázal na 40 rozhodnutí, ktorými bolo určené výživné v rozpätí 50 eur až 180 eur, a podľa sťažovateľa je tak evidentné, že tu existuje rozhodovacia prax, ktorá stanovuje bežnú maximálnu výšku výživného. Pokiaľ súd rozhodne o výživnom vo výške 250 eur za predpokladu ďalších mesačných výdavkov na cestovné vo výške 120 eur, tak ide podľa sťažovateľa o vybočenie zo štandardu, pričom súdy toto vybočenie nevysvetlili, preto považuje rozhodnutie za neodôvodnené a nepreskúmateľné.

20. Sťažovateľ napokon rozporuje konštatovanie najvyššieho súdu, že pokiaľ namietať svoj zdravotný stav, bolo jeho povinnosťou preukázať svoje tvrdenia lekárskymi správami. K tomuto sťažovateľ uvádza, že § 36 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) zaväzuje súd na zistenie zdravotného stavu sťažovateľa, ktorý ho v konaní zdokladoval anonymizovanými správami. Sťažovateľ uvádza, že súd prvej inštancie mal vedomosť o zhoršenom zdravotnom stave, boli mu predložené anonymizované zdravotné správy, napriek tomu vopred sťažovateľovi neuviedol, že na tieto správy nebude prihliadať.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým rozsudkom okresného súdu z 24. októbra 2023 a rozsudkom krajského súdu z 28. marca 2024:

21. V zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne.

22. O porušení základných práv a slobôd sťažovateľa ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom okresného súdu bol na jeho odvolanie príslušný rozhodnúť krajský súd. O porušení základných práv a slobôd sťažovateľa ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom krajského súdu bol na jeho dovolanie príslušný rozhodnúť najvyšší súd. Ústavná sťažnosť je tak proti rozsudkom okresného a krajského súdu podľa § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) neprípustná, a preto bola v tomto rozsahu podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

III.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu z 25. júna 2025:

23. Ústavný súd uvádza, že jeho úlohou nie je opätovne preveriť správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu dovolacieho súdu je jeho úlohou posúdiť, či sa najvyšší súd s podaným dovolaním vysporiadal v súlade s požiadavkami kladenými na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, jeho preskúmateľnosť a ústavnoprávnu udržateľnosť.

24. Z rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd preskúmal dovolaním napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj tomuto predchádzajúci rozsudok okresného súdu a skúmal, či dovolacie námietky sťažovateľa sú spôsobilé založiť dôvodnosť dovolania. Najvyšší súd sa v namietanom rozsudku vyjadril k jednotlivým námietkam sťažovateľa, vysvetlil dôvody, pre ktoré sa stotožnil s predchádzajúcimi rozsudkami všeobecných súdov vo veci. Konštatoval, že rozhodnutie odvolacieho súdu obsahuje zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Všeobecné súdy skúmali, či došlo k zmene pomerov na strane účastníkov konania, so záverom, že zmena nastala u všetkých účastníkov konania. V prípade maloletého to bolo najmä v dôsledku plynutia času, pri rozhodnutí o výške výživného boli zohľadnené odôvodnené potreby maloletého, ako aj schopnosti, možnosti a majetkové pomery matky a otca. Z vykonaných dôkazov súdy ustálili výšku odôvodnených potrieb maloletého, ako aj výšku a druh príjmu rodičov. Najvyšší súd sa vyjadril aj k namietanej zmene pomerov na strane sťažovateľa, konštatoval, že súdy pri určení výšky výživného vo vymedzenom období zohľadnili práceneschopnosť a nezamestnanosť sťažovateľa, ako aj zvýšené výdavky na cestovanie za maloletým.

25. K námietke sťažovateľa o neuvedení matematického výpočtu určeného výživného ústavný súd dodáva, že všeobecné súdy nepostupujú a ani nemôžu postupovať pri určovaní výživného mechanickým matematickým výpočtom. Úprava určovania výživného predstavuje oblasť s množstvom premenných, vyžadujúcich ich individuálne posúdenie, pričom z povahy veci nie je možné uplatniť akýsi presný matematický výpočet podľa vzorca. Súdy vo veci sťažovateľa v súlade s ustanoveniami § 62 a nasl. zákona o rodine pri určení výživného prihliadli na odôvodnené potreby maloletého, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery oboch rodičov. Vzhľadom na individuálne posudzovanie jednotlivých kritérií neobstojí argument sťažovateľa o existencii „bežného výživného v rozpätí 50 eur až 180 eur“, ktoré odvádza z výberu niekoľkých rozhodnutí všeobecných súdov. Ústavný súd tiež nevzhladol možné porušenie základných práv sťažovateľa ani v námietke, že všeobecné súdy poukázali na ustálenú súdnu prax posudzovania zmeny pomerov uplynutím času bez toho, aby uviedli odkazy na konkrétne rozhodnutia. Z namietaného uznesenia vyplýva, že najvyšší súd sa v súlade s prechádzajúcim uznesením krajského súdu a súdu prvej inštancie zaoberal zmenou pomerov na strane matky a otca maloletého, ako aj zmenou pomerov na strane samotného maloletého a svoje závery ústavne súladným spôsobom odôvodnil.

26. K námietke, že súdy mali pri zisťovaní výdavkov na zdravotnú starostlivosť sťažovateľa aplikovať § 36 CMP a vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ústavný súd poznamenáva, že aj v konaní o určenie výživného sú účastníci povinní úplne a pravdivo opísať skutkové okolnosti potrebné na rozhodnutie a sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich skutkových tvrdení (§ 32 CMP). Pokiaľ sťažovateľ namietal svoj zdravotný stav, bolo jeho povinnosťou toto tvrdenie

preukázať predložením dôkazov, pričom súdy správne zdôraznili, že predloženie týchto dôkazov bolo plne v dispozícii sťažovateľa.

27. Ústavný súd je toho názoru, že odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu je zrozumiteľné, konzistentné, logické a vychádza z ústavne akceptovateľného výkladu a aplikácie príslušných ustanovení CMP a Civilného sporového poriadku. Argumentácia najvyššieho súdu v namietanom uznesení nie je ústavnou sťažnosťou relevantným spôsobom spochybnená, nie je formalistická, pričom dáva sťažovateľovi jednoznačné odpovede na nastolené námietky. Rozhodnutie všeobecného súdu, pokiaľ ide o sťažnostné argumenty uvedené v ústavnej sťažnosti, možno posúdiť ako v súlade so zákonom a ústavne konformné, po preskúmaní ktorých ústavný súd nezistil potencionálny zásah do sťažovateľom uplatnených základných práv.

28. Námietky sťažovateľa neboli v súhrne spôsobilé spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Na tomto základe ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. januára 2026

Robert Šorl
predseda senátu